

Reparasjonssekvenser i tolkede samtaler

Jan Svennevig¹ og Jessica P. B. Hansen²

Universitetet i Agder¹, Høyskolen i Østfold²

Sammendrag

Denne studien utforsker reparasjonssekvenser i skjermtolkede sykehussamtaler, altså tilfeller der helsepersonell og pasient ikke snakker samme språk, og tolkingen foregår via videoteknologi. Artikkelen tar opp tilfeller der tolken har problemer med å gjengi en deltakers ytring og innleder til reparasjon. Analysen viser at det særlig er to karakteristiske trekk ved reparasjonssekvenser i samtaler med konsekutiv tolking. For det første opptrer reparasjonsinnledningen noen ganger forsinket, det vil si senere enn ved første mulighet til å indikere et problem. Dette kan gjøre det vanskelig for taleren å vite hva som er problemkilden. For det andre skifter tolkene deltakerstatus underveis i samtalene ved å veksle mellom å opptre som *animatør* for samtalepartnerens ytringer og å tale på egne vegne (ofte indikert ved at de omtaler seg selv som «tolken»). Dermed kan det i noen tilfeller bli uklart om taleren i reformuleringen av sin opprinnelige ytring designer den for tolken eller for samtalepartneren.

Nøkkelord: reparasjon, tolking, helsekommunikasjon, turtaking, deltakerrammeverk

1. Introduksjon

I denne artikkelen tar vi for oss reparasjonssekvenser innledet av tolken, altså der tolken av en eller annen grunn ikke kan produsere den neste turen, tolkingen, men i stedet produserer en reparasjonsinnleder ved for eksempel å be om gjentakelse eller oppklaring. Analysen beskriver kjennetegn ved tolkeinitierte reparasjoner som skiller seg fra det vi vet om reparasjonssekvenser i andre samtaler. Analysen bygger på videopptak av skjermtolkede samtaler i

sykehus, altså samtaler der helsepersonell og pasient ikke snakker samme språk, og tolken deltar i samhandlingen via videoteknologi.

1.1 Turtaking

Tolkede samtaler skiller seg fra andre samtaler når det gjelder særlig to forhold, nemlig turtakingssystem og deltakerrammeverk. Vi skal her se på disse to tingene etter tur. For å forstå de spesielle normene for turtaking trenges det litt bakgrunn om turtaking generelt. Deltakere i samtale bygger opp sine taleturer av *turkonstruksjonsenheter*, som er det språklige materialet som kreves for å utføre den kontekstuelle relevante handlingen på det aktuelle stadiet i samtalen. Det kan alt etter sammenhengen være alt fra enkeltord (*ja, kanskje, lørdag*) og fraser (*i byen, så fin*) til hele setninger. Flertallet av turer i naturlig samtale består av en enkelt turkonstruksjonsenhet (Robinson et al., 2022). Etter hver slik enhet vil det oppstå et *overgangsrelevant sted*, altså et mulighetsrom for talerbytte. Det er på slike steder tolken ved konsekutiv, eller etterfølgende, tolking til vanlig begynner å tolke. Men noen ganger har talere fått turen til å utføre en kompleks handling som krever flere turkonstruksjonsenheter, slik som å fortelle en historie eller forklare noe. En slik tur kalles en *flerleddet tur*. Når en taler skal produsere en tur som består av flere turkonstruksjonsenheter, kan det bli nødvendig å dele opp den lengre turen for at tolken skal komme til for å tolke (Licoppe & Veyrier, 2020; Hansen & Svennevig, 2021). For å dele ytringen opp i mindre porsjoner, vil tolken og taleren kunne samarbeide om å identifisere *et midlertidig oppholdspunkt* (temporary suspension point, Hansen & Svennevig, 2021), hvor tolken kan begynne gjengivelsen. Taleren kan utforme den lengre turen i porsjoner og på denne måten skape midlertidige oppholdspunkt, og tolken kan signalisere at hen skal til å ta turen, for eksempel ved bruk av hørbare innpust, håndsignaler eller å begynne å gjengi det som er blitt sagt så langt (Hansen & Svennevig, 2021). På denne måten har tolkede samtaler andre og mer spesialiserte normer for turtaking enn samtaler uten tolk.

1.2 Deltakerrammeverk

Det andre særtrekket ved tolkede samtaler er det spesielle deltakerrammeverket som gjelder, altså hvordan deltakere forholder seg til hverandre og det som blir sagt i løpet av en samtale. Gjennom sitt arbeid er tolken en aktiv deltaker i samtalen, for eksempel gjennom turtakingen, men tolken har en annen deltakerstatus enn de andre deltakerne, altså primærdeltakerne, i samhandlingen. Tolkens deltakerstatus kan forklares ved hjelp av Goffmans (1981) teori om taler- og mottakerroller (jf. Wadensjö, 1998). I uformelle samtaler snakker

deltakerne som *forfatter* (author) og *opphavsperson* (principal). En forfatter er en person som har formulert ytringene, og en opphavsperson er den som står ansvarlig for dem. Men i tolkede samtaler er det i hovedsak primærdeltakerne i samtalen som har disse deltakerrollene. Tolken opptrer hovedsakelig som *animatør* (animator), det vil si den som fysisk framfører ytringen. Det viser seg blant annet i at referansen til pronomenet *jeg* ikke er tolken, men den tolkede part. Ved å innta denne deltakerstatusen i sine oversettelser unngår tolken å ta stilling til det som sies (Vranjes & Brône, 2021). Denne statusen kan sees i sammenheng med det som omtales som nøyaktighetsprinsippet i tolking (Skaaden, 2013) og kommer blant annet til uttrykk i tolkeforskriftens beskrivelse av tolkens arbeid og plikter: «Tolken skal tolke nøyaktig det som blir sagt i samtalen, uten å endre, holde tilbake eller legge til innhold» (Tolkeforskriften, 2021). På denne måten posisjonerer tolken seg som animatør for andre deltakeres ytringer, samtidig som tolken riktignok vil ha et visst forfatteransvar for selve oversettelsen.

Den andre delen av Goffmans (1981) deltakerrammeverk gjelder rollene som mottaker av en ytring. Her skilles det mellom *adresserte* og ulike typer *uadresserte* mottakere. En taler vil primært designe sin ytring for *adressaten*, det vil si den eller de som tiltales og som den språklige handlingen retter seg mot. I tillegg kan det være deltakere til stede som ikke er adressert, men som likevel er ratifiserte deltakere i samtalen. Språkbrukere vil også designe sine ytringer for å være forståelige for slike deltakere (Clark & Carlson, 1982). En person som kommuniserer gjennom tolk, kan enten adressere tolken («si til han at han må ta disse tablettene daglig») eller samtalepartneren («du må ta disse tablettene daglig»). Personer som får opplæring i bruk av tolk, lærer gjerne at de skal adressere sine ytringer til samtalepartneren og ikke til tolken (f.eks. Helsedirektoratet, 2011, s. 11). Tolken får da en rolle som ratifisert deltaker, men uadressert mottaker av ytringen. Deltakerrammeverket til en ytring blir synlig for deltakerne både gjennom ordene som brukes og gjennom kroppslige ressurser deltakerne bruker i samhandling, som kroppens posisjon, blikkretning, gester og mer.

Tidligere forskning har vist hvordan tolkearbeidet inkluderer både oversettelse og koordinering (Wadensjö, 1998). Til tolkens koordinerende arbeid legges for eksempel de turtakingsstrategiene som tolkene bruker for å sikre at tolken får turen og får tolket. Blant det interaksjonelle arbeidet tolken gjør med sine gjengivelser, er å opprettholde og tydeliggjøre deltakerrammeverket for den aktuelle ytringen. Dette gjør det mulig for de andre deltakerne å respondere på ytringen. Tolkens reparasjonsinnledere innebærer endringer i deltakerramme-

verket da de er utformet for å utføre interaksjonelt arbeid på tolkens vegne heller enn på samtalepartnerens vegne. I denne studien utforsker vi tolkeinitierte reparasjoner med særlig hensyn til hvordan de særegne turtakingsnormene og det spesielle deltakerrammeverket har innvirkning på reparasjonssekvensenes utvikling.

1.3 Reparasjonsorganisering

I alle samtaler oppstår det problemer som samtaledeltakerne må finne løsninger på. Innen samtaleanalyse omtales strategiene mennesker bruker for å løse problemer med å oppfatte, forstå og produsere både egne og anders ytringer som *reparasjon*. Innen samtaleanalysen pleier reparasjoner å kategoriseres som enten egen- eller andreinitierte ut ifra om det er taleren selv eller samtalepartneren som indikerer at det er et problem (Schegloff et al., 1977). I denne artikkelen studerer vi andre-initierte selv-reparasjoner, det vil si at samtalepartneren indikerer at det er et problem og inviterer den opprinnelige taleren til å løse det. Slike reparasjonssekvenser går over flere turer, der problemturen utgjør den første turen, reparasjonsinnlederen utgjør som oftest den andre og selve reparasjonen utgjør en avslutning på sekvensen som gjør det mulig for deltakerne å gjenoppta den opprinnelige aktiviteten (Schegloff et al., 1977).

I andre-initiert reparasjon forekommer som regel reparasjonsinnlederen i turen som følger problemturen. På denne måten gir overgangsrelevante steder i samhandling samtalepartnerne muligheten til å indikere et problem med foregående ytring, altså å innlede til reparasjon. Hvis de da ikke benytter denne muligheten, vil de implisitt forholde seg til forrige ytring som forstått. Reparasjonsinnledere kan anta forskjellige former som i større eller mindre grad tilkjenne gir hva som var problemet med den foregående turen. Reparasjonsinnledere kan deles inn i tre hovedkategorier (Dingemanse et al. 2015, s. 5): uspesifiserte anmodninger («hæ»); avgrensede anmodninger («hvem»); og delvise gjentakelser («fjerne visne»). Reparasjonsinnlederne kan rangeres fra svakere til sterkere med hensyn til evnen de har til å lokalisere problemet. I tillegg til verbalspråklige ytringer har flere typer kroppslige handlinger blitt dokumentert som reparasjonsinnledere (se for eksempel Seo & Koshik, 2010; Manrique & Enfield, 2015; Mortensen, 2016; Oloff, 2018; Skedsmo, 2020; Hansen, 2022).

Mens tolking har blitt utforsket som interaksjon siden slutten av 1990-tallet (jf. Wadensjö, 1998), er det fortsatt få systematiske studier av tolkeinitierte reparasjoner (noen eksempler er Friedland & Penn, 2003; Major, 2014; de Boe,

2021; Hansen, 2022, 2023a; Vranjes & Defrancq, 2023). Li (2015) identifiserte to sekvensielle posisjoner for tolkeinitierte reparasjoner, både i turen som følger originalytringen og under tolkens gjengivelse, hvilket omtales som forsinkete reparasjonsinnledere. Hansen (2023a) viste hvordan tolkens reparasjonsinnledere antar forskjellige formater både med hensyn til den sekvensielle plasseringen av innlederen og med hensyn til problemet som innlederen adresserer.

I tolkede samtaler har tolkeinitierte reparasjoner vist seg å medføre en viss risiko (Vranjes & Defrancq, 2023). I motsetning til de andre deltakerne i samhandlingen lytter ikke tolken for å respondere på andres ytringer, men for å gjengi. Når tolken innleder til reparasjon, må hen holde på informasjonen som allerede er gitt, samtidig som hen skal få med seg det hen ikke har oppfattet, forstått eller husket (Vranjes & Defrancq, 2023). Den begrensede språklige transparensen i tolkede samtaler gjør det vanskelig om ikke umulig for enspråklige deltakere å få oversikt over reparasjonssekvenser (Wadensjö et al., 2022). Tilsvarende vil andre deltakere enn tolken ha begrensede muligheter til å kontrollere og håndtere reparasjonsprosessene, som vist av Nakane (2014). Det ligger altså et betydelig ansvar på tolken for reparasjonssekvensene, både i å vurdere risikoen disse fører med seg og muligheten til å håndtere reparasjonsprosessen (Nakane, 2014; Vranjes & Defrancq, 2023). Det er kun tolken som vil kunne gjøre (feil)kommunikasjon kjent for alle deltakerne (Wadensjö, 1998).

2. Metode og data

Analysen bygger på videoopptak av autentiske sykehussamtaler der tolkingen ble gjennomført ved hjelp av videoteknologi. Prosjektet er godkjent av NSD. I tillegg til godkjenning fra involverte sykehus og aktuelle avdelinger, har samtlige deltakere gitt samtykke til å delta i studien.

Det er samlet inn videoopptak fra 11 samtaler, både polikliniske samtaler og samtaler med pasienter som er innlagt. Samtalene inkluderer både konsultasjoner med helsepersonell og pasient til stede, og møter med mange deltakere til stede. I samtalene sitter tolken i et tolkestudio og har kontakt med sykehusavdelingen via videoteknologi. Helsepersonell og pasient sitter sammen i sykehusavdelingen. Avdelingene tar i bruk ulike teknologiske løsninger, deriblant såkalte desktop-løsninger ment for én-til-én-samtaler og mer avanserte videokonferansesystemer med ekstern mikrofon og større muligheter for å gjøre justeringer. I alle tilfeller er teknologien av høy kvalitet, og det samme gjelder internett-tilkoblingen. Datainnsamlingen er gjennomført før Covid-19-pandemien. Alle tolkene i studien har formelle kvalifikasjoner.

Dataene er utforsket gjennom multimodal samtaleanalyse (jf. Mondada, 2014). Sekvenser der tolken produserer en reparasjonsinnleder er identifisert, og det er først gjennomført en sekvensiell analyse (jf. Innledningen). Deretter er utdrag valgt ut til videre detaljert kvalitativ analyse. Denne artikkelen inkluderer eksempler som viser hvordan tolkeinitierte reparasjoner forløper med særlig vekt på sekvensorganisering og deltakerrammeverk. Fokuset for analysen er problemturen eller -porsjonen av en lengre tur, reparasjonsinnlederen, reparasjonen og den tolkede ytringen. Innholdet i en enkelt porsjon av en taletur henger sammen med det som er sagt tidligere. Eksempelene egner seg ikke til å vurdere kvaliteten på oversettelsene da tolker gjør et arbeid i å skape koherens ut over den enkelte porsjonen av en tur (Ohren Strand, 2023).

Samhandlingen er videomediert, altså foregår via videoteknologi. Dette gir seg utslag for deltakerne i samtale blant annet gjennom forsinkelser i mediet og gjennom ressursene deltakerne har til rådighet for organiseringen av samhandlingen (Hansen, 2020, 2023b).

3. Analyse

3.1 Forsinkede reparasjonsinnledninger

Det første kjennetegnet som særpreger tolkede samtaler, er at tolken i mange tilfeller innleder til reparasjon senere enn det som er vanlig i andre samtaler, særlig der primærdeltakeren produserer en flerleddet tur. Som nevnt over består en flerleddet tur av flere turkonstruksjonsenheter. Det er dermed mer begrenset hva samtalepartneren kan bidra med etter hver enkelt turkonstruksjonsenhet (TKE). Hovedsakelig bidrar de bare med tilbakemelding om forståelse og aksept av den enkelte TKE ved å produsere fortsettelsessignaler (*mhm*), tilstandskiftemarkører (*å ja*) eller vurderinger (*jøss*). Men de kan også tilbakeholde enhver form for respons, både verbal og ikke-verbal. Spørsmålet blir da om denne tausheten indikerer forståelse ut fra mangelen på reparasjonsinnledning, altså negativ evidens. Robinson (2014) viser at så er tilfellet. Han har studert uspesifikke reparasjonsinnledninger (for eksempel *hæ?*) underveis i flerleddede turer og viser at disse blir oppfattet som et problem med umiddelbart foregående handling og ikke tidligere handlinger. Han konkluderer dermed med at manglende reparasjonsinnledning etter hver enkelt TKE i en flerleddet tur behandles av deltakerne som evidens for forståelse:

At each repair-opportunity space, if recipients forgo their structurally provided opportunity to initiate repair, [...] and if current speakers continue speaking by producing a next discrete action, then both current speakers and recipients tacitly orient to recipients as having understood the immediately prior action (Robinson, 2014, s 112-113).

Det vi derimot kan observere i de tolkede samtalene, er at reparasjonsinnledninger ikke nødvendigvis opptrer umiddelbart etter turkonstruksjonsenheten som inneholder problemkilden. Det kan komme flere TKEer etter problemkilden. Vi skal se et eksempel på dette i utdrag (1) under.

I denne samtalen, som foregår på polsk og norsk, deltar flere helsepersonell i tillegg til pasient og pårørende. De snakker om hvordan pasienten kan fortsette rehabiliteringen etter utskriving fra sykehuset. Tolken (TOLK) deltar i samtalen via videoteknologi mens resten av deltakerne sitter sammen i sykehusavdelingen. Deltakerne har visuell tilgang til hverandre på skjermer i hhv. avdelingen og tolkens studio. Helsepersonellet (HP) foreslår en rekke hverdagslige aktiviteter som kan være nyttige for at pasienten skal holde seg i form. Helsepersonellet har produsert en flerleddet tur som er produsert i mindre porsjoner slik at tolken skal få komme til for å tolke. Når tolken har tolket foregående porsjon, fortsetter helsepersonellet å snakke og fortsetter å foreslå oppgaver som kan gjøres hjemme.

(1)

- 1 HP: eller om det må ryddes i e garasjen,
 2 eller i boden,
 3 eller e (0,3) e:: (.) e fjerne noe,::
 4 (0,3) e: en vissne busk eller,
 5 ja sånne ((tolken titter på skjerm/avd)) oppgaver
 6 er jo (0,4) veldig ålreit å komme i gang med.
 7 (0,9)
 8 TOLK: .h e: (0,3) fjerne visne?
 9 (0,5)
 10 HP: hehehe ((latter i avdelingen)) ja litt rare eksempler her,
 11 men e for eksempel fjerne noe gammelt e:: (0,3) e kvister
 12 eller e løv eller rydde i boden,
 13 (0,2)
 14 TOLK: .h em (0,3) tak po- takie czynności również jak sprzątanie
 em ja slike oppgaver/handlinger som å rydde
 15 garażu, [czy sprzątanie w komórce, (.)
 garasje eller rydde i boden
 16 PÅR: [wsz-
 17 TOLK: czy usuwanie e zwiędniętych gałęzi [czy liści, (.)
 eller fjerne visne kvister/busker eller løv
 18 PÅR: [wszy-
 19 TOLK: to wszystko f- mogą być fajne ćwiczenia.
 alt dette kan være kule/fine øvelser

20 (1.4)
 21 PÅR: wszystko to jest (0.3) u nas hehe
 alt dette er hos oss hehe

Tolkens reparasjonsinnledning i linje 8 er en delvis gjentakelse av en del av HPs foregående ytring. Delvis gjentakelse av problemytringen er en konvensjonell måte å identifisere problemkilden på, og gjennom denne formen viser tolken at problemet er oppfattelsen av det manglende elementet i den gjentatte ytringen (her altså «busk»). Helsepersonellens tur består av flere turkonstruksjonsenheter og en kunne derfor tenke seg at det er flere punkter der tolken kunne tatt turen for å begynne å tolke – eller i dette tilfellet for å innlede til reparasjon. Det interessante her er at tolken ikke innleder til reparasjon på det overgangsrelevante stedet etter at problemkilden oppstår, altså etter turkonstruksjonsenheten som inneholder ordet «busk» (linje 4) og før HP går videre med en ny handling i sin flerleddede tur (linje 5). Dermed blir reparasjonsinnledningen noe forsinket i forhold til første mulighetsrom for reparasjon (repair-opportunity space).

Dette avviket kan muligens forklares ut fra de spesielle normene for turtaking i tolkede samtaler. Som sagt venter gjerne tolken på et midlertidig oppholdspunkt for å kunne ta ordet og begynne å tolke (Hansen & Svennevig, 2021). Et slikt punkt kommer først etter linje 6, hvor den overordnede handlingen blir slutført. Dermed kan det se ut til at tolken også venter med å innlede til reparasjon til det oppstår et slikt punkt.

I utdrag (1) forekom tolkens reparasjonsinnleder etter det første mulige punktet for reparasjon, og i dette tilfellet skaper ikke dette noen merkbare problemer ettersom reparasjonsinnlederen relativt utvetydig identifiserer problemkilden. I andre sammenhenger kan det i større grad være vanskelig for taleren å forstå hva problemkilden er, særlig hvis reparasjonsinnlederen er lite spesifikk. Det har vi et eksempel på i utdrag (2), fra en samtale på polsk og norsk. Her forteller et helsepersonell om pasientens progresjon til pårørende. Tilsvarende som over, produserer helsepersonellet sin lengre tur i porsjoner slik at tolken kommer til for å tolke. Her skal helsepersonellet fortelle om bruken av dagbok som en ressurs i behandlingen.

(2)

1 HP1: så bruk av e: sånn e dagbok vil: hjelpe ham
 2 å huske det han har gjort i løpet av dagen? (0,5)
 3 >og det er en< viktig del av bruk av dagboka?
 4 (0,5)
 5 så får vi se etter hvert hvor mye han kan delta

6 i skrivninga,
7 (0,7)
8 TOLK: .h e:
9 HP1: så byn- bynner med å skrive- at vi skriver altså.
10 (0,9)
11 TOLK: e:
12 HP2: [han kan lese (og forstå,)]
13 TOLK: [e: nå- nå forstå ikke- (.)] nå forsto ikke tolken, em
14 (0,2) kunne du gjentatt,
15 ((skrapelyd forårsaket av at HP3 flytter mikrofonen))
16 (0,2)
17 ((hosting i avdelingen))
18 (0,3)
19 HP1: e: bruk av dagboka e vil hjelpe han å huske hva han
20 har gjort i løpet av dagen, (0,5)
21 det er det som er hovedformålet med en sånn dagbok
22 da.
23 (1,2)
24 TOLK: e:m (0,4) korzystanie e z: m tego pamiętnika (0,3) e: (0,3)
e:m *bruken e av dagboka e:*
25 *głównym tego celem e jest e wspomózenie jego pamięci*
hovedformålet med dette e er e å støtte hukommelsen hans
26 *tak że- żeby pamiętał co robił w ciągu dnia*
slik at han skal huske hva han har gjort i løpet av dagen

Tolkens reparasjonsinnleder i linje 13-14 er lite spesifikk om hva problemkilden er (utover at det er et problem med forståelse), og tolkens anmodning om å gjenta peker heller ikke ut et konkret problematisk element (som i utdrag (1)). Men ut ifra hvordan HP responderer på denne anvisningen, ser vi at hun ikke oppfatter det som en anmodning om å gjenta umiddelbart foregående turkonstruksjonsenhet (i linje 9), men første del av den flerleddede turen. Den andre delen (linje 5-9) blir ikke gjentatt og heller ikke oversatt av tolken (linje 24-26). Så mens vi i forrige eksempel så at tolken ventet utover det første mulighetsrommet med å innlede til reparasjon, ser vi her at også den tolkede part forholder seg til reparasjonsinnledningen som ikke lokalt orientert mot nærmeste foregående TKE, men mot foregående porsjon som helhet. På den måten kan vi si at begge parter orienterer seg mot en annen praksis for timing av reparasjonsinnledning enn den som gjelder i ikke-tolkede samtaler.

Muligheten til å innlede til reparasjon underveis i en flerleddet tur gjør det enklere å identifisere problemkilden og dermed til raskt og enkelt å foreta reparasjonen og vende tilbake til hovedaktiviteten. Slik sett er denne praksisen funksjonelt utformet for å maksimere framdriften av samtaleaktiviteten og minimere reparasjonssekvensen, i tråd med den generelle preferansen for framdrift («progressivity», Stivers & Robinson, 2006). Når tolken og den tolkede parten ikke forholder seg til denne praksisen, bidrar det til å forsinke framdriften, som vi kan se av den utførlige og omstendelige gjentakelsen HP foretar

som reparasjon (linje 19-22). Det kan dermed se ut til at begge parter normative orientering mot at tolken venter med å snakke til det kommer et midlertidig oppholdspunkt, overstyrer deres orientering mot den ellers etablerte reparasjonspraksisen som fremmer framdrift.

3.2 Reparasjonsinnledninger underveis i tolkens tur

I tolkede samtaler forekommer reparasjonsinnledninger også i en annen type forsinket posisjon, nemlig underveis i tolkens påfølgende oversettelse. Utdrag (3) er fra en samtale på bosnisk/kroatisk/serbisk med flere deltakere til stede. Det er to minoritetsspråklige og flere norske deltakere i samtalen. Helsepersonellet forteller om behandling de skal gjenoppta når et medikamentnavn skaper problemer for tolken.

(3)

- 1 HP: og derfor har vi måttet gjenta ehm ((ser mot PAS))
 2 ts å bruke toilax og laxoberaldråper ((tolk ser opp)) nå, (0,3)
 3 >for å være< sikker på at vi får ut
 4 (0,8)
 5 alt av tarmen,
 6 (0,4)
 7 før vi prøver på nytt,
 8 (0,3)
 9 TOLK: .h zato smo morali, dakle, ponovo -no prestati
 10 .h det var derfor vi var nødt til å slutte igjen
 11 sa onim kapljicama,
 12 med de dråpene
 13 nazvala ih je- vi ste bolje čuli naziv tih kapljica,
 14 hun kalte dem- de (2.p.sing, høflig) hørte navnet bedre
 15 (enn meg) på de dråpene bedre
 16 tumač nije čuo,
 17 tolken hørte ikke,
 18 kako bismo mogli ponovo pono- početi s time-
 19 slik at vi kunne begynne forfra igjen med dette-
 20 tolken har ikke fått m- med seg
 21 navnet på de dråpene.
 22 (0,9)
 23 HP: laxoberaldråper.
 24 (0,3)
 25 TOLK: laxoberal dakle prestali su sa <laxoberalom>,
 26 laxoberal altså de sluttet med laxoberal
 27 (0,7)
 28 HP: ja det er et avførings (.) middel.((ser mot skjerm/kamera))
 29 TOLK: to je sredstvo za (0,6) pražnjenje. (1,4) stolice.
 30 det er et middel for tømming av tarm

Tolken begynner å oversette legens ytring i linje 9¹. Dermed har hen unnlatt å benytte seg av muligheten til å innlede reparasjon, ikke bare etter turkonstruksjonsenheter som inneholdt navnet på medisinene, men også ved slutten av legens tur. For de norske deltakerne i samtalen vil det også virke som om tolken har oppfattet og forstått forrige tur, jf. Robinsons (2014) poeng. For de minoritetsspråklige deltakerne i samtalen har tolken vist at hen har et problem med navnet på medikamentene som ble brukt. Tolken omtaler først dette som «de dråpene» og foreslår at pasienten har kjennskap til hva disse heter. Dette kan sees i sammenheng med at de ikke ble introdusert av helsepersonell som noe nytt for pasienten, men som noe som pasienten har kjennskap til. Gjennom å formulere seg på denne måten tilkjenner tolken for pasienten at det er deler av helsepersonellets ytring som tolken ikke har hørt og som på dette tidspunktet derfor ikke er oversatt. Tolken velger likevel å innlede til reparasjon etter dette, men før hele ytringen er gjengitt. Videre opptrer reparasjonsinnledningen fjernt fra problemkilden, og tolken benytter en spesifikk reparasjonsinnleder som eksplisitt identifiserer problemkilden («navnet på de dråpene»). Også denne typen forsinket reparasjonsinnledning kan forklares ut fra faktorer som er særegne for tolking, i dette tilfellet at tolken ikke bare skal (passivt) oppfatte og forstå en ytring, men aktivt reproducere den på et senere tidspunkt på et annet språk. Dermed stilles det større krav til arbeidsminnet. I lys av det kan reparasjonsinnledningen oppfattes som at den indekserer en annen type problem enn de som typisk oppstår i andre samtaler, nemlig utfordringer med å *huske* hva som ble sagt i den tolkedes ytring. I dette tilfellet er det altså snakk om å oppfatte eller huske den språklige formen på en teknisk benevnelse (*laxoberal*), men det kan i andre tilfeller være deler av *innholdet* i en kompleks tur. Det har vi et eksempel på i neste utdrag fra en samtale på polsk og norsk.

(4)

1   HP: å: vi ser jo at piotr er blitt bedre,
 2   etter at han kom til avdelingen, (0,5)
 3   men fremdeles så er det som e ergoterapeuten,
 4   logopeden, e og hjelpepleier forteller,
 5   at (0,6) piotr em har (0,4) ((TOLK ser mot skjerm/avd)) ganske
 6   store utfordringer. fremdeles (.) knyttet til (0,4)
 7   språk, (0,4) hukommelse, (.) oppmerksomhet, (.)
 8   det med å ta initiativ?
 9   (0,6)
 10   e: >og en del< andre ting.
 11   (1,5)

-
1. Det kan se ut til at tolken misoppfattet det HP formidlet her. Dette er ikke sjekket opp mot tidligere posjoner i HPs lengre tur da dette ikke er tema for analysen.

- 12 TOLK: .h em (0,7) wi:dzimy że od e: momentu w którym piotr
em vi ser at fra det øyeblikket da piotr
- 13 znalazi: się tutaj na oddzia|le,
befant seg her i avdelingen
- 14 poczynił duże postępy, (.) .h e: em: (0,8) m::
gjorde han stor fremgang .h e: em: m::
- 15 (0,2) ts e: em: kunne du gjentatt- (.)
- 16 tolken har ikke fått med seg alt.
- 17 (.) e: e: han er blitt bedre etter at han
- 18 ((HP snur seg skjerm/tolk, nikker)) har kommet på avdelingen,
- 19 (0.5)
- 20 HP: ja det har han. ((HP snur seg tilbake)) han har blitt-
- 21 vi ser at han er bedre, (0.5) e: men at han fortsatt har en del
- 22 utfordringer, (0,3) og (.) de utfordringene knytter seg
- 23 særlig ser vi til (0,5) hukommelse det å ta
- 24 initiativ i hverdag- (0,5) egentlig i bredden av
- 25 gjøremål i hverdagen, (0,2)
- 26 .h e det går på språk, (0,4) e: (.) og det går på oppmerksomhet.
- 27 blant annet dette med at han har en nedsatt
- 28 oppmerksomhet mot venstre.

Reparasjonsinnledningen (linje 15-16) tar her form av en eksplisitt angivelse av problemets art («tolken har ikke fått med seg alt») og en anvisning for løsning («kunne du gjentatt»). Dette minner om formatet som ble brukt i utdrag (2), men her etterfølges reparasjonsinnledningen av en gjentakelse av første del av HPs ytring med stigende intonasjon. Dette lokaliserer problemet (på samme måte som den delvise gjentakelsen i utdrag (1)) ved å vise hva som *er* blitt oppfattet. HP viser sin identifikasjon av problemet ved å gjenta hovedinnholdet i siste del av den flerleddede turen, om enn i nokså andre ord enn den opprinnelige ytringen (linje 20-28). Vi ser igjen at problemet ikke befinner seg lokalt i siste TKE av HPs tur, men lengre tilbake i den flerleddede turen. Videre ser vi at HP forholder seg til reparasjonsinnledningen som et problem med å huske *innholdet* i ytringen heller enn å oppfatte formen på den ved at hun gjengir essensen i den heller enn å gjenta spesifikke formuleringer.

3.3 Forskjeller i deltakerrammeverk

En del særtrekk ved reparasjonsinnledninger i tolkede samtaler kan relateres til det spesielle deltakerrammeverket som gjelder i slike samtaler, som innebærer at tolken har en annen deltakerstatus enn de andre. Vi har sett i noen av utdragene over at tolken refererer til seg selv som «tolken»:

- (2) nå forsto ikke tolken, em (.) kunne du gjentatt,
- (3) tumač nije čuo, (tolken hørte ikke)
- (3) tolken har ikke fått m- med seg navnet på de dråpene.
- (4) e: em: kunne du gjentatt- (.) tolken har ikke fått med seg alt.

Den umarkerte måten å referere til seg selv på i samtale er å bruke førstepersonspronomen. Når man gjør noe annet, er det gjerne for å gjøre noe mer enn «bare å referere» (reference simpliciter, Schegloff 1996). I dette tilfellet tjener det refererende uttrykket til å kategorisere taleren som profesjonsutøver. Denne spesielle referansepraksisen kan forklares av deltakerrammeverket for tolkede samtaler. For når tolken som animatør for en annen bruker førstepersonspronomen, vil det normalt referere til opphavspersonen og ikke til tolken. På den måten vil den eksplisitte referansen til «tolken» framheve at tolken endrer deltakerstatus fra animatør for andres ytringer til selvstendig deltaker i interaksjonen, det vil si at tolken opptrer som forfatter og opphavsperson for ytringen hen produserer. Det må tilføyes at tolkene ikke alltid bruker denne referansepraksisen. I utdrag (5) nedenfor er det et eksempel på at tolken bruker første persons pronomen («vil du gjenta det for jeg e: hø- hø- hørte ikke helt det du sa»).

Også tolkens status som mottaker kan bli noe uklar i reparasjonssekvenser. Når tolken trer ut av sin rolle som animatør, blir det mindre opplagt at taleren skal behandle vedkommende som uadressert mottaker. Det er jo som selvstendig deltaker i interaksjonen (forfatter og opphavsperson) at tolken innleder til reparasjon. Reparasjonen er dessuten nødvendig for at tolken skal få gjennomført sin kommunikative oppgave i samtalen, nemlig å tolke. I dataene kan vi se at primærdeltakere her velger ulike løsninger når de svarer på reparasjonsinnledningen og produserer selve reparasjonen. Noen adresserer reparasjonen til samtalepartneren, andre til tolken. I neste utdrag har vi et eksempel på at taleren, en lege, fastholder adressaten fra den opprinnelige ytringen, altså pasienten:

(5)

- 1   LEGE: men vi vet at det er litt arrforandringer,
           ((legen ser mot pasienten, tolken ser mot skjerm/avd))
 2   (0,2)
 3   på leveren din,
 4   (0,4)
 5   som gjør at vi må fortsette å ta ultral lyd hvert halvår.
 6   mm.
 7   (0,9)
 8   TOLK: .hh e ((lener seg mot skjerm/avd)) vil du gjenta det for jeg
           e:hø- [hø- hørte ikke] helt det du sa= ((vrir øret mot skjerm))
 9   LEGE: [men vi vet   ]
 10   LEGE: =ja ((snur seg mot skjerm/tolk)) (0,2) jajaja
 11   men vi vet at det er noen arrforandringer på leveren din
           ((tolken setter seg tilbake mens legen snakker))

12   LEGE: ((legen snur seg tilbake til pasienten)) fra- fr
 13   så så og da og derfor må vi fortsette å ta ultralyd av
 14   leveren din hvert halvår
 15   mm ((nikker))
 16   (.)

Det mest opplagte tegnet på adressering av ytringen er pronomenbruken. Legen gjentar andrepersonspronomenet fra den opprinnelige ytringen («leveren din», linje 11 og 14). Et mer subtilt utslag av mottakerdesignet for pasienten er gjentakelsen av konjunksjonen *men* (linje 9 og 11). Vanligvis vil konjunksjoner bli utelatt når en ytring blir gjentatt i en reparasjonssekvens (Schegloff, 2004). Det kommer av at de markerer anknypning til umiddelbart foregående ytringer, og at reparasjonsinnledningen kommer imellom og endrer denne lokale anknypningen. Et eksempel kan ses i utdrag (2), hvor talerens opprinnelige ytring starter med en konjunksjon («så bruk e: av sånn e dagbok», linje 1), men blir gjentatt uten den («e: bruk av dagboka...», linje 19). Men i dette utdraget gjentar altså legen konjunksjonen og orienterer seg dermed mot hvordan ytringen vil høres ut *for pasienten*. Pasienten hører jo ikke ytringen for andre gang, men for første, og trenger dermed å få markert relasjonen (kontrasten) til det som har vært sagt før. Legen produserer altså ytringen som «en ny første gang» (Garfinkel, 1967) som et ledd i sitt mottakerdesign for pasienten.

Selv om legens reparasjon er designet for pasienten, ser vi at hen også henvender seg til tolken. Mens hen først begynner reparasjonen direkte med å gjenta ytringen sin så snart hen har oppfattet at tolken innleder til reparasjon (linje 9), ser vi at hen avbryter seg selv når hen oppfatter at tolken produserer en lengre tur (som i tillegg tar med en begrunnelse for reparasjonsinnledningen). Når det så blir et overgangsrelevant sted, svarer hen eksplisitt på tolkens anmodning med «ja (0,2) ja ja ja» (linje 10), mens hen vender hodet og blikket mot tolken (altså skjermen).

I andre tilfeller adresserer primærdeltakere sin reparasjon til tolken og slutter dermed å henvende seg til samtalepartneren. Det har vi et eksempel på her fra en samtale på bosnisk/kroatisk/serbisk og norsk, med flere parter til stede i sykehusavdelingen. Pasient og pårørende sitter i samtale med flere norsktalende helsepersonell.

(6)

1   HP: dere har også spurt etter en regncape,
 2   (0,9)
 3   TOLK: .h ((tolken ser opp/skjerm/avd))
 4   HP: det skal jeg se om jeg kan [finne]

5 PAS: [ja:]
6 (0,4)
7 TOLK: e:: tolken har ikke fått med seg, ((HP snur seg mot skjerm/kam))
8 dere har spurt etter?
9 (1,0)
10 HP: de e: castor og cecilija har spurt etter en regnkappe
11 eller en regncape, ((ser mot skjerm/kamera))
12 (0,3)
13 TOLK: mh
14 HP: som de kan bruke ute når det er dårlig vær,
15 (0,4)
16 TOLK: da-
17 HP: ((snur seg mot PAS)) det skal jeg prøve å sjekke,
18 (.)
19 [om vi har. ((snur seg mot skjerm/kamera))
20 TOLK: [e da da
21 i vi ste pitali, dakle:, mogu li
22 e okay de (2p.sing, høflig) har spurt om de (3p.pl.) kan
23 nabaviti kišni ogrtač ili kapu u slučaju kiše-
24 skaffe regnfrakk eller lue i tilfelle regn
to čemo isto pogleda[ti] da možemo li to srediti
det skal vi også se om vi kan få skaffet
24 PÅR: [( )]

Tolkens reparasjonsinnledning i linje 8 er en delvis gjentakelse som spesifikt indikerer at problemet er ordet *regncape*. Vi kan også notere at tolken fastholder sin deltakerstatus som animatør ved å gjenta ytringen nøyaktig slik legen produserte den, uten å endre pronomenet fra *dere* til *de* (linje 8). HPs reparasjon i linje 9 bryter med reparasjonsinnledningens forutsetninger både ved at hen produserer en full gjentakelse heller enn den forespurte komponenten, og ved at hen endrer referanseformen fra *andre-* til *tredjepersonspronomen*, og videre fra *tredjepersonspronomen* til eksplisitt introduksjon ved navn («de e: castor og cecilija»). Vi ser også at hen redesigner ytringen for å tilpasse den til tolkens forutsetninger ved å bytte ut det problematiske ordet med et mer høyfrekvent et («regnkappe»). Videre produserer hen en selv-reparasjon i form av en reformulering, hvor hen relaterer de to ordene til hverandre som synonymmer («eller en regncape», linje 10), noe som framstår som en forklaring *for tolken* av et potensielt ukjent ord (Svennevig, 2023). Tolken responderer ikke til taleren, men inntar igjen en posisjon som animatør ved å gjengi ytringen på bosnisk/kroatisk/serbisk og adressere den til samtalepartnerne med *andrepersonspronomen*.

Også i utdrag (1) over (gjentatt her) har vi et eksempel på at helsepersonellet adresserer en ytring til tolken i reparasjonen. Samtalen foregår på polsk og norsk.

(1, gjentatt)

- 1 HP: eller om det må ryddes i e garasjen,
 2 eller i boden,
 3 eller e (0,3) e:: (.) e fjerne noe,::
 4 (0,3) e: en vissne busk eller,
 5 ja sånne ((tolken titter på skjerm)) oppgaver
 6 er jo (0,4) veldig ålreit å komme i gang med.
 7 (0,9)
- 8 TOLK: .h e: (0,3) fjerne visne?
 9 (0,5)
- 10 HP: hehehe ((latter i avdelingen)) ja litt rare eksempler her,
 11 men e for eksempel fjerne noe gammelt e:: (0,3) e kvister
 12 eller e løv eller rydde i boden,
 13 (0,2)
- 14 TOLK: .h em (0,3) tak po- takie czynności również jak sprzątanie
 em: ja slike oppgaver/handlinger som å rydde
 15 garażu, [czy sprzątanie w komórce, (.)
 garasje eller rydde i boden
- 16 PÅR: [wsz-
 17 TOLK: czy usuwanie e zwiędniętych gałęzi [czy liści, (.)
 eller fjerne visne kvister/busker eller løv
- 18 PÅR: [wszy-
 19 TOLK: to wszystko f- mogą być fajne ćwiczenia.
 alt dette kan være kule/fine øvelser
 20 (1.4)
- 21 PÅR: wszystko to jest (0.3) u nas hehe
 alt dette er hos oss

Helsepersonellet responderer på reparasjonsinnledningen (linje 8) først med å le, deretter med metakommentaren «ja litt rare eksempler her» (linje 10). At dette er adressert til tolken, ser vi for det første ved at helsepersonellet snur seg mot skjermen og kameraet som representerer tolken i sykehusavdelingen. For det andre er dette en respons på selve reparasjonsinnledningen i form av en forklaring av hva som kan ha skapt problemer for tolken. Det ser også ut til å være en unnskyldning for å ha sagt noe «rart», ettersom den innledes av latter. Tolken ser først ut til å behandle dette som en kommentar adressert til pasienten, ettersom hen begynner å oversette den (med «tak» på polsk, altså et «ja», linje 14). Imidlertid forutsetter denne metakommentaren at mottakeren har fått med seg noen av disse «rare» eksemplene, hvilket tolken har, men ikke pasient og pårørende. Tolken avbryter dermed seg selv og begynner i stedet å oversette den reformulerte versjonen av helsepersonelllets opprinnelige ytring. Denne selv-reparasjonen viser altså en omfortolkning i realtid av hvem ytringen var adressert til.

Noen ganger kan det være uklart om deler av det primærdeltakeren sier i løpet av reparasjonsturen er adressert til tolken eller til samtalepartnern. Det gjelder særlig forklaringer av potensielt vanskelige ord og uttrykk. Neste utdrag

fra en samtale på bosnisk/kroatisk/serbisk og norsk viser et eksempel på dette. Pasienten har stilt et spørsmål til legen. Legen har besvart spørsmålet, og tolken har tolket legens svar. Etter tolkens ytring foreslår en ansatt (HP) en alternativ løsning. Denne ytringen rettes til de andre ansatte i rommet og får respons fra både HP2 og LEGE før HP2 foreslår dette som et alternativ for pasienten.

(7)

1 HP: vivasykkel,
 2 HP2: ja ((ytring rettet mot HP))
 3 LEGE: [ja] ((til HP som foreslo tiltaket))
 4 HP2: har [du prøvd] [vi:va]sykkel, nede på fysio?
 5 (0,4)
 6 TOLK: [biciklo?]
 7 TOLK: en gang til,
 8 tolken har ikke fått med [seg spørsmålet?
 9 HP2: [har d- ja]
 10 (0,3)
 11 HP2: har du- har du prøvd vivasykkel, [på fysio]
 12 TOLK: .h jeste [li probali-]
har de (2p.sing., høflig) prøvd
 13 HP2: en sånn sykkel som du spenner beina fast (.)) på og som (.)
 14 går av seg selv.
 15 TOLK: h dakle jeste li probali. iskušali onaj viva(sykkel)
så har de (2.p.sing., høflig) prøvd testet den vivasykkel
 16 *takozvani viva bicikl gdje su noge uh(.) [pričvršćene*
en såkalt vivasykkel hvor beina er fastspent og de (2.p.sing.,
høflig) kjører
 17 PAT: [°jednom°]
en gang

Tolken ber i sin reparasjonsinnledning bare om gjentakelse (linje 7-8), og indikerer ingen problemer med å forstå ytringen. Likevel ser vi at HP2 ikke bare gjentar spørsmålet sitt (linje 11), men også føyer til en forklaring av hva en vivasykkel er (linje 13-14) selv om tolken begynner å gjengi ytringen og på denne måten indikerer at uttrykket ikke skulle være et problem (linje 12). Denne forklaringen kan være myntet på enten tolken eller pasienten. Den ene muligheten er altså at den kan være produsert for å gi tolken en forståelse av hva en vivasykkel er og dermed hjelpe henne å finne den motsvarende termen på bosnisk/kroatisk/serbisk. Dette kan forklares med at samtalepartnere viser en preferanse for å presentere et problem i samtale som et oppfattelsesproblem heller enn et forståelsesproblem. Dermed vil produsenten av problemkilden i enkelte tilfeller tolke reparasjonsinnledninger som indikerer et hørselsproblem som en første tilnærming til noe som egentlig er et forståelsesproblem og dermed tilby forklaringer, omformuleringer som bidrar til bedre forståelse (Svennevig, 2008). Den andre muligheten er at forklaringen er adressert til

pasienten, som en forebyggingsstrategi for å avverge at pasienten ikke forstår ytringen (Svennevig, 2023). Tolken viser i sin tolkede ytring en forståelse av dette som en forklaring *for pasienten* ved at hen presenterer ordet som nytt og ukjent («en såkalt vivasykkel») og gjengir forklaringen av hva ordet betyr (linje 16). Det samme spørsmålet er relevant for forklaringen i utdrag (3) («det er et avføringsmiddel»). Også der ser vi at tolken behandler forklaringen som adressert til pasienten ved at hen oversetter den.

4. Diskusjon

Denne analysen har avdekket noen særtrekk som gjør reparasjoner i tolkede samtaler annerledes, og til dels mer kompliserte, enn i samtaler uten tolk. Det første er at turtakingssystemet for tolkede samtaler i noen tilfeller gjør at tolken venter til et midlertidig oppholdspunkt med å innlede til reparasjon heller enn ved første overgangsrelevante sted etter at problemkilden oppstod. Dermed kan det i noen tilfeller være vanskelig for primærdeltakere i samtalen å vite nøyaktig hva problemkilden er, noe som viser seg i at de gjentar en hel flerleddet tur heller enn bare en enkelt del av den. På denne måten kan vi se at reparasjonssekvensene blir lengre og mer komplekse enn i andre samtaler, og at fremdriften blir redusert.

Tidligere forskning har vist at reparasjonsinnledere kan forekomme i en forsinket posisjon i tolkede samtaler (Li, 2015; Hansen, 2023a) ved at tolken produserer reparasjonsinnlederen sammen med gjengivelsen. Denne studien viser hvordan slike reparasjonsinnledere dessuten krever mye arbeid fra tolkens side for å identifisere problemkilden ettersom det er stor avstand til den. Denne typen reparasjonsinnledning kan også relateres til særtrekk ved tolking ved at den tar opp problemer ikke bare med å oppfatte og forstå en ytring, men også med å huske og reprodusere den på et senere tidspunkt. Reparasjoner i tolkede samtaler har vist seg å innebære en viss risiko for interaksjonelle komplikasjoner (Nakane, 2014; Vranjes & Defrancq, 2023). En annen kontekst hvor man har funnet forsinkede reparasjonsinnledninger, er hos andrespråksbrukere (Bremer et al., 2013, s. 78). Dette har blitt assosiert med en «vente-og-sestrategi», altså at taleren venter med å innlede til reparasjon i håp om at etterfølgende ytringer vil klarlegge meningen. En slik strategi kan sees i sammenheng med risikoen for komplisjoner ved tolkeinitierte reparasjoner. Dette kan være aktuelt som en mulig forklaring av tolkenes utsettelse med å innlede til reparasjon, men dette er i så fall kognitive strategier som vi ikke kan påvise ved hjelp av samtaleanalyse.

Det siste særtrekket ved reparasjonssekvenser i tolkede samtaler gjelder forandringer i deltakerrammeverket ved at tolken gjennom sine ytringer skifter deltakerstatus fra å opptre som animatør for samtalepartnerens ytringer til å produsere ytringer som selvstendig deltaker i samtalen (forfatter og opphavsperson). Primærdeltakerne i samtalen forholder seg noe ulikt i om de responderer på en reparasjonsinnledning ved å fortsette å adressere sine ytringer til samtalepartneren eller om de tiltaler tolken. Slike skifter i deltakerrammeverket og deltakerstatus kommer til syne gjennom endringer i produksjonsformat, blant annet gjennom bruken av pronomen, og gjennom deltakernes fysiske orientering i rommet og hvem de retter blikket mot.

Major (2014) poengterte at kunnskap om reparasjonsstrategier er nyttig for tolker, samtidig som reparasjonsstrategier ikke kan undervises preskriptivt, da reparasjonsinnlederne er tett knyttet til de kontekstuelle omgivelsene de oppstår i. Denne studien viser hvordan reparasjonssekvenser i tolkede samtaler preges av særtrekkene ved de spesialiserte turtakingssystemene i samtalen. Tolken venter i mange tilfeller til et midlertidig oppholdspunkt med å innlede til reparasjon, og reparasjonsinnledningen opptre dermed ofte forsinket i forhold til problemkilden (Hansen & Svennevig, 2021). Dette kan føre til ekstra arbeid, komplikasjoner og forlengede reparasjonssekvenser. Dermed kan vi slutte at det vil kunne være en fordel om tolken tar ordet for å innlede til reparasjon på et tidligere tidspunkt. Dette krever arbeid fra begge parter, både tolken og primærdeltakeren. Kunnskap om reparasjon i tolkede samtaler og risikoene ved forsinkede reparasjonssekvenser vil være av betydning for både tolker og personer som kommuniserer via tolk.

Tidligere studier (f.eks. Hansen, 2022, 2023a; de Boe, 2021) har vist hvordan egenskaper ved videomediert samhandling utgjør komplekse omgivelser for å løse opp i problemer, blant annet på grunn av tidsforsinkelse. Flere studier av reparasjon og problemløsning i tolkede samtaler også i situasjoner der samtalen ikke medieres av teknologi, vil kunne bidra til dypere innsikter i samhandlingen og hvordan deltakerne løser problemer.

Takk

Vi takker følgende personer for hjelp med transkripsjon og oversettelse: Malgorzata Wild, Paweł K. Urbanik, Željka Vučković og Jelena Vranjes.

Referanser

- Bremer, K., Roberts, C., Broeder, P., Vasseur, M.T. & Simonot, M. (2013). *Achieving understanding: Discourse in intercultural encounters*. Longman.
- Clark, H. H. & Carlson, T. B. (1982). Hearers and Speech Acts. *Language*, 58(2), s. 332–373. <https://doi.org/10.2307/414102>
- de Boe, E. (2021). Management of overlapping speech in remote healthcare interpreting. *The interpreters' newsletter*, 26, s. 139–157. <https://doi.org/10.13137/2421-714X/33268>
- Dingemans, M., Roberts, S. G., Baranova, J., Blythe, J., Drew, P., Floyd, S., Gisladdottir, R. S., Kendrick, K. H., Levinson, S. C., Manrique, E. & Rossi, G. (2015). Universal Principles in the Repair of Communication Problems. *PLoS ONE*, 10(9), s. 1-15. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0136100>
- Friedland, D. & Penn, C. (2003). Notes and discussion. Conversation analysis as a technique for exploring dynamics of a mediated interview. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 38(1), s. 95–111. <https://doi.org/10.1080/13682820304811>
- Garfinkel, H. (1967). *Studies in Ethnomethodology*. Polity Press.
- Goffman, E. (1981). *Forms of talk*. Pennsylvania Press.
- Hansen, J.P.B. (2020). Invisible participants in a visual ecology: Visual space as a resource for organising video-mediated interpreting in hospital encounters. *Social Interaction. Video-Based Studies of Human Sociality*, 3(3). <https://doi.org/10.7146/si.v3i3.122609>
- Hansen, J.P.B. (2022). Recruiting repair: Making sense of interpreters' embodied actions in a video-mediated environment. *Discourse Studies*, 24(6) <https://doi.org/10.1177/14614456221112261>
- Hansen, J.P.B. (2023b). *Fjerntolkning. En bok om meningsdannelse*. Fagbokforlaget.
- Hansen, J.P.B. (2023a). Interpreters' repair initiators in video-mediated environments. I de Boe, E., Vranjes, J. & Salaets, H. (red.). *Interactional Dynamics in Remote Interpreting*. Routledge.
- Hansen, J.P.B. & Svennevig, J. (2021). Creating space for interpreting within extended turns at talk. *Journal of Pragmatics* 182, s. 144–162. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2021.06.009>
- Helsedirektoratet. (2011). Veileder om kommunikasjon via tolk for ledere og personell i helse- og omsorgstjenestene. URL: <https://www.helsebiblioteket.no/eldre/retningslinjer-og-veiledere/tolk-veileder-om-kommunikasjon-via-tolk-for-ledere-og-personell-i-helse-og-omsorgstjenestene?l=enkedetaljer=vis>

- Li, S. (2015). Nine types of turn-taking in interpreter-mediated GP consultations. *Applied Linguistics Review*, 6(1), s. 73–96. <https://doi.org/10.1515/applirev-2015-0004>
- Licoppe, C., & Veyrier, C.-A. (2020). The interpreter as a sequential coordinator in courtroom interaction: ‘Chunking’ and the management of turn shifts in extended answers in consecutively interpreted asylum hearings with remote participants. *Interpreting. International Journal of Research and Practice in Interpreting*, 22(1), s. 56–86. <https://doi.org/10.1075/intp.00034.lic>
- Major, G. (2014). “Sorry, could you explain that”? Clarification requests in interpreted healthcare interaction. I Nicodemus, B. & Metzger, M. (red.), *Investigations in healthcare interpreting*. Gallaudet Press.
- Manrique, E., & Enfield, N.J. (2015). Suspending the next turn as a form of repair initiation: evidence from Argentine Sign Language. *Frontiers in psychology* 6(1326). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01326>
- Mondada, L. (2014). The local constitution of multimodal resources for social interaction. *Journal of Pragmatics*, 65, s. 137–156. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2014.04.004>
- Mortensen, K. (2016). The body as a resource for other-initiation of repair: Cupping the hand behind the ear. *Research on language and social interaction*, 49(1), 34–57. <https://doi.org/10.1080/08351813.2016.1126450>
- Nakane, I. (2014). Miscommunication and Repair. In: *Interpreter-mediated Police Interviews*, s. 107–163. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9781137443199_6
- Ohren Strand, S. (2023). *Samarbeidet om å etablere koherens: En studie av den interaksjonelle dynamikken mellom lege, pasient og tolk under tolkede samtaler*. [Doktorgradsavhandling]. NTNU.
- Oloff, F. (2018). “Sorry?”/“Como?”/“Was?” – Open class and embodied repair initiators in international workplace interactions. *Journal of Pragmatics*, s. 126, 29–51. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2017.11.002>
- Robinson, J. D. (2014). What “What?” tells us about how conversationalists manage intersubjectivity. *Research on Language and Social Interaction*, 47(2), s. 109–129. <https://doi.org/10.1080/08351813.2014.900214>
- Robinson, J. D., Rühlemann, C. & Rodriguez, D. T. (2022). The Bias Toward Single-Unit Turns in Conversation. *Research on Language and Social Interaction*, 55(2), 165–183. <https://doi.org/10.1080/08351813.2022.2067436>

- Schegloff, E. A. (1996). Some practices for referring to persons in talk-in-interaction: A partial sketch of a systematics. *Typological studies in language*, 33, s. 437–486. <https://doi.org/10.1075/tsl.33.14sch>
- Schegloff, E. A. (2004). On dispensability. *Research on Language and Social Interaction*, 37(2), s. 95–149. https://doi.org/10.1207/s15327973rlsi3702_2
- Schegloff, E.A., Jefferson, G. & Sacks, H. (1977). The preference for self-correction in the organization of repair in conversation. *Language* 53(2), p. 361–382. <https://doi.org/10.2307/413107>
- Seo, M.-S. & Koshik, I. (2010). A conversation analytic study of gestures that engender repair in ESL conversational tutoring. *Journal of Pragmatics*, 42(8), 2219–2239. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2010.01.021>
- Skedsmo, K. (2020). Multiple other-initiations of repair in Norwegian Sign Language. *Open linguistics*, 6(1), 532–566. <https://doi.org/10.1515/opli-2020-0030>
- Skaaden, H. (2013). *Den topartiske tolken*. Universitetsforlaget.
- Svennevig, J. (2008). Trying the easiest solution first in other-initiation of repair. *Journal of pragmatics*, 40(2), 333–348. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2007.11.007>
- Svennevig, J. (under utgivelse). Self-reformulation as a preemptive practice in talk addressed to second language users. *Research on language and social interaction* 56(3).
- Stivers, T. & Robinson, J.D. (2006). A preference for progressivity in interaction. *Language in Society*, 35(3), 367–392. <http://www.jstor.org/stable/4169504>.
- Tolkeforskriften. (2021). Forskrift til tolkeloven (FOR-2021-09-13-2744). Lovdata.
- Vranjes, J. & Brône, G. (2021). Interpreters as laminated speakers: Gaze and gesture as interpersonal deixis in consecutive dialogue interpreting. *Journal of Pragmatics*, 181, s. 83–99. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2021.05.008>
- Vranjes, J. & Defrancq, B. (2023). To repair or not to repair? Repairs and risk taking in video remote interpreting. *Perspectives*. <https://doi.org/10.1080/0907676X.2023.2194546>
- Wadensjö, C. (1998). *Interpreting as interaction*. Longman.
- Wadensjö, C., Rehnberg, H.S. & Nikolaidou, Z. (2022). Managing a discourse of reporting: the complex composing of an asylum narrative. *Multilingua*, 42(2), s. 191–213. <https://doi.org/10.1515/multi-2022-0017>

Summary

This study investigates repair sequences in video-remote interpreted hospital interaction, i.e., interaction where medical professionals and interpreters do not speak the same language and the interpreting is carried out through video technology. The article investigates instances where the interpreter has trouble rendering a participants' utterance and initiates repair. The analysis shows that there are two characteristic features in repair sequences with consecutive interpreting. Firstly, the repair initiator may occur delayed, that is, later than the first possible point to indicate a problem. This can make it difficult for the speaker to know what the trouble source is. Secondly, the interpreters change their participation status throughout the interaction by shifting between acting as an *animator* for other participants' utterances and acting on their own behalf (often indicated by referring to themselves as "the interpreter"). As such, in some cases, it is unclear whether the speaker designs the repair for the interpreter or for their conversational partner.

Jan Svennevig
Professor
Universitetet i Agder
Institutt for nordisk og mediefag
Postboks 422
4606 Kristiansand
jan.svennevig@uia.no

Jessica P. B. Hansen
Førsteamanuensis
Høgskolen i Østfold
Institutt for språk, litteratur og kultur
Postboks 700
1757 Halden
jessica.p.hansen@hiof.no